



Nro. 2.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAR  
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Januariusnak 5-dik napján 1796.  
esztendőben.*

---

*Res gestae Regumque, Ducumque, et tristia bella,  
Quo scribi possent numero, monstravit agendo  
jam potior pars Europae.*

**E**zen folyó Hónapnak 2-dikán, a' Bétsi Udv.  
Diárium mellé ragasztatott különös Tudósit-  
tó levél szerint, Feldmarschal Gr. Clerfayt, a'  
maga fő kvártélyát *Alzeiból Kreuznachba* tévén  
által, az újabb

*Hadi Történetek*

Fellől, a' közelebb múlt hónapnak 27-kén,  
ilyen hivatalbéli tudósítást tett vala; hogy *Kray,*  
*Nauendorf,* és *Hoditz* Generálisaink, *Meisenheim-*  
*nál, Alsensnél, Arnheimnél,* és *Anweilernél* az  
ellenség Generáljára, *Marceaura* lett szerentsés

reá való ütésekből, az ő vezérlése alatt lévő emberekből mind öszveséggel 800 embereket fogatratának volna el, a' kik között Tisztek is igen felesz számmal vagynak; és hogy a' már ennelölte ki nevezett Generálisok, 's más egyéb rangú Tisztek mellett, *Knesvich*, *Szenthereszti*, és *Jelachich* Obersterek; *Révai Antal*, és *Kengyel* Majórok; a' *Wenkheim* Regimentiből *Hadnagy Ulrik*, és a' *Varasdiak* közül, fő *Hadnagy Gojomoretz*, és a' *Szlávóniaiak* közül, zászlótartó *Wionowich* különös vitézséggel viselték volna magokat.

Minthogy pedig az ellenség Generáljának, *Pichegrünek*, a' *Kaiserslaterni* polztokra sok veresben tett réájja való tsapásának, reánk való névejó ki menetelét lehetett reményeni, mellyről már az előbbeni Leveleinkben emlékeztünk vala; tehát a' *Gen. Neuendorf* alatt lévő hadi sergek osztályai, egy darab ideig csak *Birchensfeldig* nyomultanak vala elé. A' *Barko* huszárjai közül, Kapitány *Gr. Almásy*, a' közelebb múlt hónapnak 11-dikén *Morbachnál* az ellenségre bukkanván, azt nagy vitézség mellett okosan támogatta meg, és közülle 1 Tisztet, és 21 Köz embert fogott el, 3 munitziós szekereket pedig, és 300 mázsa puskaport tőle prédába vett el.

*Gen. Nauendorf*, 12-ben *Ulmetig* nyomulván elé, a' maga *Birkenfeldi* és *Obersteini* polztyait meg erősítette, az ellenségnek, hátulról, és oldal félt lévő szárnya háborgatására pedig újj osztályokat küldett ki, melly béli tzeljät olyan szerentsésen el is érte, hogy az ellenségnek egész hadi serege, 12-dikken, a' *Nahé* mellyékiről, egészen *Morbachig*, *Gremingenig*, *Kirchbergig*, *Simmernig* és *Bacharachig* húzta vissza magát, *Generál Kray* pedig azonnal *Kirnbe* nyomulván elé, *Szulzbachig* küldette a' maga osztályait, a' hol az a' maga állását meg is erősítette vala.

*Gen. Gróf Hoditz Ekweilerig* nyomulván elé, az ellenségnek *Kopstein* előtt fekvő tábora eleibe

gen közel telepedett meg.—Feldmarschal Gr. *Clerfayt* a' tábornak elöl járó seregével *Boros* Generált *Herkenfeld*, és *Schönberg* felé *Sohnvaldig* küldette vala; Gen. Maj. Hertzeg *Hohenlohe* pedig *Stromberget* szállotta vala meg.

Gen. *Marceau* a' közelebb múlt hónapnak 14-én, a' Gen. *Kray* forposztyaira ütett vala, de kárával vissza verettétvén, tzéljában tellyességgel nem bóldogúlhatott. Generál *Neuendorf* pedig a' maga egész táborával *Birkenfeld* felé nyomúlván, a' maga posztyát, közel *Stumpfen-Thurn*hoz küldette elé.

Gen. *Hoditz*, az ellenséget *Klopsteinnál* támodta vala meg, holott is közüllök 200-at elfogván, egy ágyújokat bészegelztette, mást pedig 2 munitziós szekérral együtt, prédába vett el töllök, melly alkalmatossággal, a' Gen. *Stabtól*, Májór *Pokorny*, és a' Császár Huzárjai közül, Kapitány *Révai*, magok vitézségeknek különös jeleit adták.

Gen. *Boros* az ellenségnek *Schönebergnél* lévő minden posztyait támadván meg, az ellenségnek 30 embereit el-fogta, és *Shöneberget* meg szálván, *Dierenbachig* nyomúlt elé.

Generál *Nauendorf* úgy határozta vala meg magában, hogy 15 dikben az ellenségre, a' maga *Stumpfen-Thurni* fekvésében ütessen réa, és az által ötet arra kényszerittse, hogy magát onnan is vissza húzza; melly alkalmatossággal való ellenségre ütést, Gen. *Seckendorfra*, és a' *Wurmser* szabad serege béli Oberslieutenant, Báro *d'Asprera* bizta, a' kik az ellenséget *Guntenthalból*, *Morbachból*, és *Roepertből* ki nyomván, az ő fekvő helyeiket el-foglalták, a' réájok borúlt éjtzakára kelve pedig, *Trarbachhoz* igen közel, *Longheimig* nyomták vissza az ellenséget, a' kik közül 300. el-estének 150-nen pedig el fogattattanak; melly alkalmatossággal Gen. Báro *Seckendorf* és Obristlieutenant *d'Aspre*, a' magok elő-

re való látásoknak, és nagy szívű vitézségeknek tsalhatatlan jeleit adták, a' kik mellett más hadi Tisztek is u. m. a' Gen. Stabtól Majór *Starzinsky*; a' *Pellegrini* Rög. Maj. *Gavasin*; a' *Karaitzai*éből Maj. *Schuster*, és többek is, a' magok jó viseletek által, magokat a' Királyi kegyelemre méltókka tették.

A' Szerentsének e' képpen való fordúlása által újj tüzet vévén Gen. *Nauendorf*, *Hermeshell* felé nyomúlt elé, és a' maga forporztyait *Trier*hez nem messze, *Daumennél* állította meg, a' honnan az Oberstlieutenant d' *Aspre* serege jobb szárnyának fedezésére, *Neumagen* környékébe segítséget küldett.

A' *Pellegrini* 3 kompániából álló, és *Kempfeldbe* fekvő osztályára ütven az ellenség, és a' Batallion Commendánsa, Major B. *Strachvitz* öszve húzván a' maga vitézeit, leg-előbbfzer az előtte lévő erős ellenséget vízfza nyomta vala, de 4 órákig tartott kemény maga viselete után, a' maga embereivel együtt az ellenség fogságba esett, melly alkalmatossággal, két ágyút is el-veztette.

Minthogy pedig az ellenség, a' Gen. *Nauendorf* vezérlése alatt, lévő seregnek jobb szárnyatájékán nagyon gyülekezett vala öszve, mellyből azt lehetett kihozni, hogy az ellenség olyan szándékkal vólna, hogy magát a' Gen. *Nauendorf* serege háta mege húzza, látván azt is, hogy az ő nagy erejének majd ellene állni, sem pedig a' *Trier* felé menő útyában meg akadályoztatni, a' *Trarbach*, és *Bacharach* között fekvő helyt megtartani nem lehetne, jobbnak találta Gen. *Nauendorf*, az előbbeni *Birkenfeldnél* lévő helyére vízfza húzni magát.

Az alatt az ellenségnek maga vízfza húzásáról bizonyos tudósittást vévén Gr. *Clerfayt*, *Hertzeg Hohenlohé*, és *Boros* Generáloknak olyan rendelést adott ki, hogy az ellenség forporztyait

ra üssenek rájja, mellyre való nézve Hertzeg *Hohenlohé* 17-ben reggel, 4 kolonnával *Bacharach*, *Ober-Diernbach*, *Taxweiler* és *Diernbach* felé nyomult elé, melly idő alatt Gen. *Boros* az utólszor meg-irt helynél az ellenség Forposztyaira ütven, azt egymástól el-fzélesztette, Hertzeg *Hohenlohé* pedig, ámbár a' *Rhénus* jobb partyáról egynéhány könnyü truppokat annak bal partyára által szál-littatott, és *Bacharachnál* az ellenségre való tsa-pásra segedelmet küldetett légyen is magának, de a' különben is nagy erővel lévő ellenséget, *Dreihenhausennél* elébb nem nyomhatta. — A' több Kolonnék sokkal szerentséesebbek vóltanak, a' mellyeknek az ellenség ámbár keményen ellent-állott, és a' mellyeket egynéhány izben visszra nyomott légyen is, de még is utóljára kelve, az ellenséget, annak nagy kárával visszra verték, és fel-tett tzeljokata' magok elébb való nyomulások-ban el-érték. Estve felé az ellenség újjolag sze-rentsét próbálni, és az ő előbbeni posztyait el-fog-lalni akarván, annyiban vólt szerentsés, hogy a' *Rautner* tettöt el-foglalván a' mi könnyü Trupja-inkat visszra nyomta vala onnan; de Majór Gr. *Morzin*, és a' *Waldek* Reg. való Kapitány *Jákobi*, nem különben a' *Kinsky* *Ulrich* Reg. va-ló Hadnagy *Susitschky*, és a' *Callenberg* Reg. Ma-jóra, Gr. *Callenberg*, olly bátor szivvel rohanta-nak az ellenségre, hogy közülle sokakat le vag-dalván 1. Tisztet és 30. Köz embert el-fogtanak, az ellenség' több meg maradtott embereit pedig onnan el-kergették. Ezen alkalmatossággal a' *Waldeck* hu-szárjai, magok vitézségeket különösön ki mutatták. Az ellenség, szaladása közben is mindenütt kerget-tetvén, 100 embereinél többen estenek a' mi fog-ságunkba, *Taxweiler* és *Siffersbach* pedig a' mie-inktől meg-vétettvén, utóljára kelve, Generál *Boros* is *Diernbachot* meg-vette, mellynek alkal-matosságával, mind a' Császár gyalogsága, mind pedig a' *Latour* könnyü lovassága, vitézei magok jó vjseleteknek, különös jeleit adták,

Az ellenségre ez úttal való réa tsapásnak jó ki-menetelét, Feldmarschal Gróf *Clerfayt*, nagy érdemü Hertzeg *Hohenlohé*nak tulajdonitja, kinek tanú bizonyság tétele szerént, a' több általa ki neveztetett magokat vitézi módon viselt érdemes Tiszték között vagyon, a' Császár hufzárjai közül, Majór *Fejér* is.

A' közelebb múlt hónapnak Dec. 8-dikán, nem bülömben 15. 16. és 17-én tartott tsatazásokban esett veztségünk, az el estekre nézve. 1 Fő Tisztból, és az Al-Tisztekkel együtt 73. Köz emberekből és 25. lovakból állott; meg sebessittettek Fő Tisztjeink 13-kán, és az Al-Tisztekkel együtt 311 Köz embereink, és 4 lovaink.

Az el-esett Tiszt, a' határ szélen lévő Stutzosok közül záslótartó *Willich*; a' meg-sebessittetek között vagyon a' *Warasdi* Bataillonból Majór *Kengyel*; a' kiknek pedig hová lett lételek felöll nem lehet tudni, azok között vagynak a' *Mitrovsky* Reg. Fő Hadnagy *Simon*, és *Lázár*.

### *Nagy Britannia.*

*Pitt* Minister, a' közelebb múlt hónapnak 9-én tartott ülésében az alsó háznak, azt advánfel, hogy mivel már a' Király, a' Frantzia Ország mostani igazgatóival Tractára léphetni, és hogy velek jó fel-tételek alatt, egész Európára nézve is békességet kötni meg-lehetne, azt meg esmérte légyen; tehát a' Királyhoz azon kegyelmességiért meg-köszönő levelet kellene küldeni: de *Scheridán* kételkedvén a' *Pitt* szavaiban, az ellen nagyon ki költ, azon ki-jelentés alatt olyan tzéltgondolván el-rejtette lenni, a' melly a' békesség köthetést, nemtsak bizonytalanná, hanem lehetetlenné is fogna tenni; igen különös dolognak tartván egy-szersmind azt is lenni. hogy az Angliai Nép, a' maga milliókából álló kintseit, és a' maga vérét, nem egyébert, tsak egy *Chimaordért*, áldozta-fel,

és az akar egy olyan nagy sokaságból álló Nép igazgatására Igazgatás módját bé hozni.

*Wilberforte* a' *Pitt* Minister pártjára álván, az mondja vala: Hogy a' mitsoda nagy külömb-ség vagon valamelly *Despotismus* és *Démokra-tzia* között, olyan nagy külömb-ség vagon az előbbeni, és a' mostani Frantzia Constitu-tio között is; mivel mind a' *Vének* Tanátsa mind pedig az 500 személjeből álló Tanáts; már egymással szép egyességbe, és rendbe vagonak, és a' nép-között való fel-zendülhetésnek is úgy eleje vétettetett, hogy már az ember közöt-tok nyugodalmat és bátorságát ígérhet magának, mellyre *Gray* fel-kiáltván azt mondja vala: A' Szerint Angliának 57 millióból álló pénze hijába vesztegettetett el, és az ő vitézeiknek patakkal folyó véreik hijába ontattattanak ki. Nem azt kellet volna a' Ministereknek mondani, a' mint leg-előbb tselekedtenek, hogy a' Frantzia *Monarchiát* helyre kell állítani, a' Király gyilkossait meg-kell büntetni, és török, szabad, hadakozni kell, hanem azon kellett volna inkább lenniük, hogy a' *National Convont* két házra osztassék fel. Már most azt kell a' Ministereknek tselekedni, a' mit eleintén nékik az *Oppositio* tanátsolt vala: Frantzia Ország immár közönséges Társaságnak lenni tartottatik.

Ezekre *Pitt* azt mondja vala: Hogy Anglia tsupán tsak óltalmazó, és az Európai Országok Igazgatásai módjainak továbbra való fenn tartá-sokért folytatta a' hadat; és hogyha ötet az iránt kérdenék meg, hogy ugyan mit nyertenek az An-glusok a' had-folytatásával, ő arra azt kéntlenít-tetnék felelni: Hogy mind azt, a' mellyet a' had folytatóván kívül bizonyoson el-vesztettének vol-na. A' Frantzia Monarchiának helyre való állí-tását ő eleinte kívánta ugyan, de azt soha se tar-totta olyan feltételnek, a' melly nélkül békes-ség nem köttethetik, melly szerint ő, a' maga előbbeni tselekedeteinek most se mond ellene, és

hogy most is nem a' Ministerekben, hanem a' Fr. Ország környülfállásaiban, és fundamentumos állatásaikban esett volna a' változás. Hogyha pedig a' Fr. systema, az Anglusokéhoz hasonlatos volna, a' sokkal jobb, és hogyha az, az egész Nép kívánsága szerint igazítottatnék, sokkal állandóbb lenne. Melly szavain *Pittnek*, *Fox* igen örvendezett, annyival is inkább, hogy a' Frantziákkal való békesség kötésre, már a' Ministerek is reá állottanak, hogy mindenek az ő meg-jövedőlése szerint tellyesedtenek volna bé, és mindenek úgy történtenek, mint az Amerikai háborúban estenek vala. A' Ministerek eleintén igen keményen, most pedig végtére szeliden tselekedtenek, mert *Roberspierre* alatt is lehetett volna a' békesség iránt Tractára lépni, mivel az nem függ attól, hogy mitsoda Fő Uralkodója vagyon valamelly Országnak, elég az ha az ember vele békességet szerezheth; azt pedig mentől hamarább ha tökéletességre lehetne vinni, annál jobb lenne Angliára nézve. Utóljára kelve a' mint *Pitt* fel-adta vala, abban egyeztenek meg; hogy a' Király kegyelmességeért meg-köszönő levelet küldjenek a' Királyhoz. De a' békesség kötésében, a' léfzen már nagy akadály, hogy Anglia azt kívánja, hogy *Hollandia* és *Niederland in Statu quo* maradjanak, Anglia pedig, a' Jó Reménység fejét Bonificatióba tarthassa meg. Mi léfzen ebből? azt még tudni nem lehet.

#### *Frantzia Ország.*

Minekutánna a' *Mársillai* Nemzeti Gárda fegyverétől meg-folztattatott, és a' Conveptnek an-nakelőtte volt *Biztossa*, *Freron*, a' ki most a' Directoriumnál Commissárius, a' dolgot keményen kezdette volna folytatni; azóltától fogva, a' városnak sok lakossai, újj gyilkosságoknak, 's több egyéb rosszaknak ki-ütésektől félvén, azon várost el-kezdették hagyni. A' *Directorium* tagjai, a' magok foglalatosságait, egy más között ekép-



pen osztatták fel: — „*Reubel* az országokon kívül lévő foglalatosságokra; *Carnot* a' hadi dolgokat tárgyazokra; *Letourneur* a' tengeri dolgokra; *Lareveillere Lepau* a' hazában ben lévő foglalatosságokra, és *Barrás* a' *Párisi* Politziára, és a' mik ezen roppant várost illethetik, mind azokra vigyáznak.

A' *Párisi* Dec. 14-én költ levelek szerint, a' *Wendei* fő vezérlest folytató *Gen. Hoche* úgy gondolkozik; hogy a' háborúnak a' képpen leg jobban végit vettetheti, hogyha a' maga *Táborát*, egynéhány *Kántonokra* fel-osztván, azon *Trüppok* által, a' *Közönséggel* a' fegyvert szép szerint le-téteti, a' kik pedig a' képpen le-tenni nem akarják, azoktól erővel el-ízedetteti. Azon lakosoknak le-tsendesítésekre, a' kik attól tartottanak, hogy katonákká kelletik lenniük, azt hirdettetteki; hogy a' *Frantzia* Országi közönséges társaság ellenségeivel való bajvívásra, és frigy kötésre való nézve, ő a' *Közönségtől*, a' tsendesesen való lételen, 's magok mezei munkájokon való vízfzátérésen kívül, egyebet semmit nem kíván. Ezen tudósítás úgy hirteli, hogy az Országnak belső állapottyára ügyelő minister igen jó rendeléseket tévén, egynéhány napoktól fogva, a' kenyér ki-osztása jobb móddal és jobb rendel menne véghez, mint annak előtte ment vala.

A' *Svékusoknak* a' *Bétsi* Udvarvólt Követe *B. Engstrom*, egynéhány napoktól fogva *Párisba* van. — A' *Párisi* Nationale institutum, a' több nevezetesebb emberek között, a' maga tagjaivá, a' híres *Gregoirét*, *Larevellero-Lopauxt*, a' *Douay Merlint*, *Pastoretet*, *Raynalt*, *Rheinhardot*, *Düpontat*, és *Fleurient* vette fel.

A' *Párisi* Justitzminister, a' halálos vétkeket vizsgáló és büntető Törvény székekhez egy kemény *Circularist* botsáttatott, azt parantsolván meg abba; hogy a' hazájokból ki költözött személyeknek árestálásokban és meg-bünletésekben keményen

magokra vigyázzana, semmit nem hajtván az a' féle mentségre, hogy ők a' nagy Tyrannismustól való félelem miatt, mentenek volna el hazájokból, annyival is inkább: hogy az olylatén személlveknek hazájokba való vissza menésre ki rendelt idő szakasz, régen el-tölt volna, következés képpen, a' kik azon meghatározott ideig, magok hazájokba vissza nem mentenek, azokat, mint hazájokat igazán el-hagyott személlveket, úgy lehet tartani, és a' képpen is kell meg-büntetni.

A' kéz pénznek járása végett ki neveztetett 5 Vekslerező Agenseket a' Directorium maga eleibe idéztetvén, annak akart végire járni, hogy mi legyen annak tökéletes igaz oka, hogy az arany-nak, és az ezüstnek arra hirtelenséggel olyan erőssen meg nevededett, mellynek ők ezen okait adták: 1.) Hogy az assignáták erőssen megsaporodtanak, mellyek miatt 2.) A' vásárosok között el-kerülhetetlenül szükséges Hittel (Creditum) nagyon kétségsbe hozattatott, ehez járúl 3.) Az is, hogy a' mezei emberek is, a' magok természeteket az assignátákért adni nem akarják, és utóljára kelve 4.) A' szükség arra kényszeritti az Igazgató székét, hogy minden úton módon pénzt tsináljon öfzve.

Az 500 személlyekből álló Tanátsnak, Dec. 14-én azt adta tudtára a' Directorium, hogy a' kereskedők öfzve gyűlésekre való helyet, egy darab ideig, azért zárattatta volna bé; mivel bizonyosan úgy tapasztaltatott, hogy abban, a' hazájok ellen való öfzve esküvés végett, gyülnének gyakran öfzve.

A *Cormatin* törvényes dolga, az el-igazittás végett Dec. 12-én elé-vétetvén, az, az emberek figyelmetességét igen nagyon magára vonta, ki is magát a' Törvény szék előtt elevenen oltalmazván, a' közönséges bátorságra vigyázott előbbeni Commissiót, a' mellyben *Doulcet*, *Tallien*,

*Cambaceres, Freilhard, Rabaut, Sieyes, Reubel,* és *Gillet* vóltanak a' Deputatusok, azzal vádolta; hogy az a' maga szavát meg-nem tartotta vólna, minthogy Jun. 4-én olyan ígéretet tett vala, hogy mind az ifjú *Printzet*, mind pedig a' Királyi Kis-afszonyt, a' *Tempeli* fogságból ki hozatván, őket *St. Cloudba*, onnan pedig *Vendébe* vitetteti; Hogy pedig a' közönséges jóra ügyelő *Commissio Cormantit* és az ő Társait azzal meg-tsalta, és hogy a' békességet meg-törte, annak meg bizonyittására a' *Commissiónak* fennebb ki nevezett Tagjai közül, egynek tulajdon keze al-írásával meg-erősített levelet mutatván elé; az 500 szeméjlek' Dec. 14-én tartott gyűlésében, azon irás felöll vólt a' szó. *Tallien* azt erőssitti vala, hogy valameddig ő, a' közönséges jóra ügyelő *Commissiónak* tagja vólt, a' *Commissióban* olyan irás felöll, soha még leg kisebb szó se vólt, és ő a' félének a' nevit soha alája nem írta vólna, 's a' több Deputatusok is magokat éppen úgy mentették. *Traihard* azt adta-fel, hogy *Cormantín* azon irásnak igazságos vólta meg-bizonyittására elegendő időt kívánna, mellyből tsak azt lehet ki nézni, hogy a' *Frantzia* Közönséges Társaság ellenségei, mind a' 14 nap, egy hónap, 's több időnek kérésével, tsak arra várakoznak, hogy azon idő alatt, a' *Respublika* ellen valamelly új *Revolutio* üsse ki magát, a' 500 szeméjlekből álló *Tanáts* pedig a' feljebb említett irás meg bizonyittására időt rendelvén ki, azzal egymástól el-bomlott.

### *Spanyól Ország.*

Az éjszaki Amérikai egyesült Statusoknak, az Angliai Udvarnál lévő, tellyes hatalommal bíró *Ministere Pinkney*, a' ki *Madridben* is Junius-tól fogva, ugyan azon tulajdonságaival bírván, mulat vala; hogy az éjszaki Amérikában lévő közönséges Társaság, és a' *Spanyól Udvar* között, egynéhány esztendőktől fogva *West-Floriddért*, és *Mississippi* vizén való hajókázás felett fenn for-

gó akadályokat el-igazította, a' béli tzeljät immár tökéletesen el-írte. Melly felett való Tracta, a' Spanyol Királynak még Oct. 26-án maga keze aláírásával meg-erössítettven, az, azonnal az északi Amerikai Statusoknak *Congressussá*hoz el küldtetett; *Pinkney* pedig Novembernek 4-dikén *Párisba* ment.

A' Frantzia közönséges Társaság tagjai, és a' hazájokból ki költözettek között, a' *Cadixban* sok izben magát elé adott versensengések, és a' Frantzia flotta vezérének; *Cadixban* a' felett tett panaszza, arra adtanak alkalmatosságot, hogy az hazájokból ki költözettek ellen, újjolag szorofs régülák irattattanak.

Azon egyesült Spanyol Frantzia Flotta. a' mellynek *Cadixból Sz. Domingóba* kelletik el-evezni, az azon Országot illető *Articulusnak* bé tellyesítettésére nézve, mellyet a' nem régiben kötött békesség alkalmatosságával, a' Spanyol Udvar, a' Frantzia Köz Társasággal készített vala, a' mint mondják 15 Spanyol, és 17 Frantzia hajókból áll. Ezekén kívül, a' *Cadixi* kikötő helyben 14 linea hajók, 3 fregatták, mellyek *Havanába*, a' mellyek pedig *Limába* rendeltettek, azon 2 hajók, és 2 fregatták, mindennémü hadi eszközökkel készítettnek ki.

Admirál *Alava* olyan parantsolatot vett, hogy 3 linea hajókkal, 2 Fregattával, és 1 Brigantinével *Cadixból* mentől hamarább útnak induljon, a' néki által adott parantsolatnak, a' déli tengeren való véghez vitelire.

A' *Hanavából* várt hajók, már mind megérkeztenek, és magokkal igen gazdag terheket hoztanak, most pedig már, a' *Caracasból* jövő flotta hátra maradt részei meg érkezéseket várják, mellyek 7 hajókból állanak, Az egész Flotta 12 hajóból állott vala, mellyekből 5 már megérkezett. Az utólsóbbal pedig egy Frantzia Flotta találkozott *Izembe*, a' mellyen a' Frantziák szá-

razon vitézkedő truppjai, nap nyugoti Indiára vitettetnek vala.

A' *Malagából* még Majusba elment Flotta, Juliusnak 11-dikén *Havanába* szerentsésen megérkezett.

*Spanyól* Országának a' melly Követje, a' békeség kötés végett *Basiléba* küldetett, és annakutánna Frantzia Orzági Követté neveztetett valaki, Fő Nemes (Chevalier) *Friarte* betegségbe esvén, a' Spanyol Udvartól az iránt kirt vala szabadságot, hogy a' maga meggyógyítására nézve mehetne haza, mellyet megnyervén, útnak indúlt, de nem érhetett *Madridba*, mivel az útyába, *Katalóniában*, *Gironában* meghalálozott.

### Olasz Ország.

A' *Piemonti* tábornál, a' mint a' *Turini* Dec. 9-dikén írt levelek hirtelik, addig semmi nevezetes dolog nem esett. Hogy *Alsó Lombardiának*, és *Mondovi* Tartományának óltalmazására elegendő óltalmazó sereg légyen, azon minden módou igyekeznek, a' minthogy az oda való truppok, sok más Tartományokból való gyalogsággal, és lovassággal erősítetnek meg. A' legnagyobb erő *Alessándria* és *Tortona* közé helyeztetik; a' Cs. K. truppoknak fő kvártéljok pedig *Aquiba* lészén. A' melly leg szélsőbb posztokra, a' Frantziák Dec. 10-kéig réa üttenek vala, ezek: *Montenotte*, *Altare*, *Mallere*, *Caregre*, *Cairo*, *Rochetta*, és *Piána*, *Dego* mellett. — Az ellenség Generálja *Scherer*, és a' végre hajtó Commissáriusok *Szavonában* vagynak, a' hová *Génuából*, a' Frantzia követ *Villárs* is útnak indúlt.

Egymás ugyan tsak *Turini* levélből azt olvassuk; hogy már azon helyek is, mellyek ennelötte a' Frantziáktól nagyon tartattanak vala, tellyes bátorságban vagynak, és hogy a' Frantziák *Cévánál* tovább nem nyomúltanak volna. —

Látván az ellenség a' mi trnpjainknak magok vitézi meg-határozásokat, *Garefziot*; *Bagnoscot*, és az közelebb lévő tetőket el-hagyván, azon hely-lyekre vonták magokat, a' hol 1794-dik elzten-dőben fekütnenek vala, a' magok fő kártélyokon kívül, melly is *Szavona* és *Finálénál* fekszik

*Hollandia.*

Az a' *Terminus*, melly a' *Nationál Convent* iránt való különböző értelmeknek, egybe szedések végett, Nov. 29-ére tétetett vala, hogy azok iránt Dec. 9-dikén teendő Tudósításokból végső meg-határozás tétetethessék, még továbbra halasztatódott. Azomban az épületnek készítésével úgy iparkodnak, hogy minekelőtte a' *Convent*, ezen elztenőben Februariusnak első napján öltve gyűlne, addig minden tökéletesen készen legyen. —

Mint hogy a' *Frantziák*, magokat a' *Rhénus* mellyékiről vissza húzni kénytelenítettének, a' *Hollandiai* széleknek meg-erössítésekre nagy készültek tétetettek, melly végett a' *Frantziák* Fő Generáljával *Marceauval*, naponként *Conferentziát* tartanak.

Az örökös Helytartónak portékái között, a' *Borai* is el-adattatván, azokból 19000 forint jött bé.

Az Ország általmazásra rendeltetett *Commissio*, annak általmazása végett újjolag 1,681,060 R-forint. fizetett ki.

*Hágában* a' régi *Udvar* háta megett lévő szép mulató kertnek el-rontásához Dec. 11-dikén kezdettenek hozzá. *Amsterdámban* egy *Hollandiai* *Patriota* így szólott. Mivel már napkeleti *Indiát* is el-vesztettük, már a' felöll kell gondolkoznunk, hogy az a' béli kárunkat miképpen nyerhessük vissza, én leg-jobbnak azt tartom, hogyha tengeri tolvajok leszünk, mint az *Algiriaiak*. *Bel pensiere, ma grand peccato!*

*Elegyes Tudósítások.*

Egy érdemes velem levelező vitéz *Tiszt* barátom, következő levelét indította hozzám a' köze-

lébb múlt hólnapuk 12-dikén a' *Tudvajeri* kántó-  
nérunk statiojából.

Egész ármádánk a' falukba rukkolt bé, mi-  
nekutánna az ellenséget a' *Germersheimi* lineákba  
bé-hajtottuk, és forpostjaink a' *Rénustól* fogva a'  
hegyekig *Schweigenheim*, *Freisbach*, *Freimers-  
heim*, *Klein Fischlingen*, *Edersheim* és *Roth* ne-  
vű helységek előtt linéát húztak volna. Noha fe-  
lettébb kedvetlen az idő, mivel majd az eső esik,  
majd havaz, majd ismét fagy; még is mindazál-  
tal a' szabadságot kukurikoló, mindent egyre ron-  
tó 's meg-eméltő kakasok nem hagynak békét,  
egész napokat fegyverben 's ló háton töltünk el,  
és sokszor 20 órát is ülünk a' nyeregben. Ezen  
hónapuk 9-ikén korán reggel, vagy 2 divisió lo-  
vassággal, és néhány brigáda gyalogsággal bé-  
verték a' hegyek alatt az *Edersheim* és *Roth* hely-  
ségeknel tanyázott, *Lopkovitz* regementjéből való  
őrcállóinkat szinte *Edinghofenig* 's *Majtig*, és az  
egész tartományt recognoscirozták; de mihelyt a'  
hátrább lévő falunkból vitézeink ki rohantak, leg  
ottan amazok vissza futottak. A' következett nap  
úgy mint 10-ben bal szárnyunkat tetteve, jobb  
szárnyunkat pedig egész erővel attakérozta az el-  
lenség; a' bal szárnyán tudvilik *Schweigenheim-  
nál* a' *Wurmser* huzárjai, és *Székely* gyalogság ál-  
tal, Ott Generális Commandója alatt, szinte a' li-  
néáig vissza veretett, minekutánna két ágyút, és  
80 embert el-vezített volna. A' jobb szárnyán,  
melly ellen egész erejét fordította, nagy hirtelen  
bé rohana, és kevésben múlt, hogy *Mukémet* is  
a' helyekkel együtt el-nem foglalta. Ésha a' Szé-  
kely huzár regementjének három Svadronnya *Dá-  
niel* Obristlieutenant úr vezérlése alatt, *Fislingen*  
és *Edersheim* közt hadi rendbe nem állott, és azt  
nem tette volna, hogy az oldalába akar bé vág-  
ni, talán *Naustadig* is előre nyomult volna. Ha-  
nem látván a' Székely huzárokat, a' kolonnéba  
marsirozott infantériáját 's kavallériáját vissza  
húzta, és a' fent nevezett három svadronnal öfz-  
ve tsapván, szinte estig húzta a' viadalt. A' Szé-  
kely huzár regementnek több öfztálgat is oda ve-

zetvén *Rora* Oberster úr, a' tsata meg újjult, és estve felé mind infantériája és kavallériája, mind artillériája hátrább nyomatott. Ezen veszedelmes környülállások köztigen ditséretesen viselték magokat Gróf *Teleky*, *Székely Sándor*, 's *Hents* kapitány, és *Handl* fő hadnagy Urak, ámbár se gyalogságok, sé artillériájok nem vala.

Másnap úgymint 11-ben korán reggel elkezdte *Hotze* Generális az el-foglat hegy allját és *Groz-Fislingent* attackérozni, minekutanna mind gyalogság, mind artilléria érkezett volna hozzá azon éjjel; a' tsata reggeltől fogva szinte setét estvéig tartott, de igen szereztsésen, mivel tsaknem egézlén a' lineáig veretett vissza az ellenség. A' hegy alatt az Erdödi regimentjének 2 divisiója, Mélt. *Piatsek* Oberster úr vezérlése alatt; *Fislingennél* Szédsi Oberstlieutenant gránátéros bataillonnya, 's a' Székely hufzár regimentnek Oberster divisiója; *Treimerheim* mellett jobbra ugyan azon regimentnek Oberstlieutenant 's Majór divisiója, olly vitézül viselték magokat, hogy kinek-kinek bravurját avagy vitézségét le-nem irhatom, hanem tsak azt irom például, hogy a' Székely hufzár regimentje Obristlieutenant divisiójának *Secund* kapitánnya, *B. Rádák* úr, a' maga fél egy escadrónnyának egy tüzgájával, melly 38 — 40 emberből állott, az ellenség oldalába bé vágván, a' *Fisletingeni* erdőskénél 70 embert, és 8 lovat el fogott; imitt amott 400 kakasoknál többen záratlak bé elevenen ketretzüngben, sokakat mejesztve, vagy koppalztva imitt amott el-szórván

#### J e l e n t é s.

A' *Ketskeméti* Ser-Ház, a' benne lévő Pálinka főző épülettel, és hozzá tartozandó száraz malommal együtt, a' reánk fel-viradott 1796-dik esztendőben, ugyan *Ketskeméten* Sz. Gergely napkor, az az *Mártiusnak* 10 és 11-kén tartandó közönséges vásár alkalmatosságával kótya vetye által a' többet ígérőnek árendába ki fog adattatni. A' kinek tetszik, 's annak ki árendálására kedve volna, a' meg-irt napon *Ketskeméten* magát a' város házánál jelentse.



---

# O D E

---

Manheim armis Caesareis captum,

die 23-a Novembris 1795.

Caesar

*Quicumque mundo terminus obstitit*

*Hunc tangat armis.* Horat. III, od. 3-a

BCU Cluj \* Central University Library Cluj

**M**anhema duris quassa tonitribus

Alte levatum credula verticem

Ponis? minorem te que noscis

Cæsareis aquilis. Vides? quam

Robusta Franco moenia milite

Convulsa toto corpore contremunt?

Illustris armis dum *Vorumser*

Fulminat, et gravis ardet ira.

Triumphat Heros: dissipat hosticas

Ferro cohortes: vincit aheneis

Turmas catenis, quæ minatae

Exitum Superis, et imis.

\* \* \*

Sic, sic protervos fulmina spiritus  
Demoliuntur: pectora quæ fero  
Excita motu, sempiternis  
Perniciem meditata Divis.

\* \* \*

Direpta templis munera Numini.  
Sacrata: mos, lex, norma procul dare  
Cursus jubentur: tum Sacerdos  
Thuricremis prohibetur aris.

\* \* \*

Eheu! cruento sævit acinace  
In Sancta terris Numina Principes,  
Et innocenti non veretur  
Sanguine commaculare dextras!

\* \* \*

Tellure Franca fugerat æquitas,  
Quidquid per Orbem concipitur nefas  
Insedit alte luctuosa  
In Patria, furor, ira, cædes.

\* \* \*

An ista norma est libera civium!  
Isti ne mores? diripere omnia!  
Vastare flaminis, et pudicas.  
Proh Superi! violare mentes.

\* \* \*

*Mosella, Rhenus* condiderant caput  
Alte sub undas, ne videant nefas  
Olim beatis, sic refundi,  
Barbarie dominante, terris.

\* \* \*

Non iste mos es tygridibus feris,  
 Non iste, tellus quem tulit, aspero,  
 Mos est leoni: non cruentis  
 Lex lybícis agitata monstris.

\* \* \*

O! Franca tellus, huccine concidit  
 Avita Gentis relligio? huccine  
 Mentis sacratae devolutae?  
 Corda, animi superis dicati?

\* \* \*

Spectare numquid fana potes truci  
 Eversa dextra? sanguine limina  
 Conspersa Patrum? tum Ministros  
 Nulla sacris dare thura flammis.

\* \* \*

Videbit isthæc posteritas tua,  
 Et lacrymarum proluet alveo,  
 Insanientis dum furoris  
 Relliquias, monumenta cernet.

\* \* \*

Istis ne nati venimus ex Avis?  
 Quos sic nefas tum perdomuit scelus!  
 Qui prisca magni jura Regni  
 Vertere, qui lacerare nisi!

\* \* \*

Spectabat isthæc Numen ab arduo  
 Sublime Olympo: *Sat sceleri datum.*  
*Virtus obarmet bellicosas*  
*Caesaris Imperii catervas.*

\* \* \*

*Compescat ignes Mars meus Austrius,  
Cristasque vellat vertice Francicas :  
Gens ista FRANCISCI triumphos  
Depositis veneretur armis..*

\* \* \*

*Et jam minaci Clerfius emicat  
Per signa vultu: jam litui, et tubæ  
Immugiunt: jam concitatas  
Austriadum rapit ira mentes.*

\* \* \*

*Jam fulminanti consimilis Jovi  
Magnus Vorumser colligit agmina,  
Versat que Francas trux catervas,  
Et valida rotat arma dextra.*

\* \* \*

*Jam miles ardet, lumina jam feris  
Suffusa flammis: ira stat ensibus:  
Calcare jam gestit cruorem  
Francicum equus, rotat ore spumas.*

\* \* \*

*Saevit tremendis Mulciber ignibus:  
Jam jam putares cardine diripi  
Telluris orbem: jam fatiscit  
Flammivomo levis æthra pulsu.*

\* \* \*

*Fortuna debet: Jupiter imperat,  
Manhema pressa est. Vox vocat urbium  
Robur potentis Caesaris, quod  
Et reliquas premat hostis iras.*

Expandit alas alma beatitas,  
 Saeclumque mundo redditur aureum,  
 CAESAR triumphat: fraena duro  
 Intrepidus ligat arcta Franco.

*Cecinit Nitriao*

*Fidalcus Ladonius*

*Poëta Arcas.*

E L E G I A.

*Quam de felici armorum Austriacorum contra Gallos  
 successu, reportatisque victoriis concinnavit*

JOSEPHUS TÖRÖK

V. Archidiaconus et Parochus  
 Rimafzombathiensis.

Mense Novembri Anno 1795.

*Di ponto hanc mergite pestem! Aen. Lib. III.*

Semper erant, et erunt victricia Cæsaris arma!  
 Nullus adhuc palmam de Jove victor habes.  
 Sæpe licet simuletque fugam, victusque putetur,  
 Multaque sub dubio tempora Marte trahat:  
 Bella tamen semper sua finiet ille triumphis,  
 Hosteque de victo certa trophæa feret.

Et Gallum, tumeat rebus licet ille secundis,  
     Cæsaris Augustos ante videbo pedes.  
 Hanc etiam tetram pestem, Divumque furorem  
     Tartareis tempus post breve reddet aquis.  
 Et quid Galle crepas, quid bellica facta peroras?  
     Hæc tua bella Tibi quod peperere decus?  
 Impostor captis, non victor in arcibus hæres:  
     Quæritur, hisne putas, Martia palma viis?  
 Battavus Ipse tuis vinxit sua crura catenis,  
     Sponte dedit famulas in tua vincla manus.  
 Hic humiles muros, et apertas frangere portas;  
     Summa tuæ Laudis, summa Laboris erat.  
 Hic Tu miles eras, ubi prælia nulla: sed auri,  
     Argentique ingens vis rapienda fuit.  
 Et pudor, et scelus est socias eradere gentes,  
     Arma sua ante tuos quæ posuere pedes.  
 At non sola pavet vestras Hollandia vires,  
     Circum per multos signa tulistis agros.  
 Belga prior vestras fæde juravit ad aras,  
     Et primus vestro suxit ab ore virus.  
 Turpis ad Imperii furor hinc se transtulit arces,  
     Et reperit patulas hospes ubique fores.  
 Ad Tibi devotas ibas cum milite messes:  
     Præda legenda Tibi, non facienda fuit.  
 Marte nihil fecit dignum Tua bellica virtus,  
     Diruta sunt manibus mænia nulla tuis.  
 Scilicet ad populi tua pestis corda præivit,  
     Hæc cæpit gentes: hac duce capta tenes.  
 Ante venenatis sopiisti pectora succis:  
     Factaque sunt libris ebria corda tuis.  
 Hæc Tibi non magnam pariet victoria laudem,  
     Ad quam dux non Mars, sed maga Circe fuit.

Sic captos pueri cogunt ad retia pisces,  
 Ante quibus mædas exhibuere dapes.  
 I! nunc tam pulchros erumpete Galle triumphos!  
 Sunt iterum glaciæ tergora fixa maris.  
 Sed nempe ante Tuos Cæsar sua castra retraxit:  
 Laudem ergo cæsi Cæsaris hostis habes!  
 Hoc est; quod jactas: hic se tua gloria figit:  
 Tota sed hæc nullum gloria pondus habet.  
 Vidi ego sæpe trucem canibus cessisse leonem,  
 Hosque ausos tantæ vellere terga feræ:  
 Vidi etiam versi percussos ungue leonis  
 Non latratorios, funera facta, canes.  
 Turba avium imbellis sic sæpe per aëra milvum  
 Pellit, et O! risum de fugiente facit:  
 Sed postquam pugil ille suos se vertit in hostes,  
 Quæsito refugas vulnere sternit aves.  
 Spargit Galle tuas hic milvus in æthera plumas;  
 Magnanimusque quatit jam tua terga Leo.  
 Quo properas? quo Galle ruis? cui castra relinquis?  
 Ne fuge: siste pedem: gallus es! arma cape.  
 Forte Tibi Rhenus medicatas præbuit undas?  
 Hinc furor, hinc cecidit spiritus ille tuus.  
 Nempe diu qui se retrahebat, quique triumphum  
 Hac ipsa voluit nobilitare mora.  
 In Te FRANCISCUS tandem sua fulmina Cæsar  
 Torsit, et a Rheno Te fugat usque stigem!  
 Ah FRANCISCE Deum vindex, Tutelaque Regum!  
 Utere fulminibus: fac modo Martis opus.  
 Perde Gygantæam hanc, et funditus obtere stirpem,  
 Quæ tulit in Reges, et tulit arma Deos.  
 Hic erit in toto celeberrimus orbe triumphus,  
 Quem Tu, par Marti, Cæsar, et unus ages.

Nil dabis hinc dubioque Anglo, vafroque Boruss  
 Qui pactam fæde desuere fidem.  
*Klerfe* tryumphali redimitur tempora quercu  
 Prima hujus pompæ pars sit, ut author era  
 In quoque Gallorum spoliis onerate *Vorumser*  
 Huc ades! ignivomi tergore vectus equi.  
 Hic tua canities tot palmis clara, quot annis,  
 Accipiet factis præmia digna suis.  
 His super argute risit Victoria: fertque  
 Serta, quibus donet Cæsaris arma sui.  
 Austriacæ nunc ergo acies nunc cædite Gallum,  
 Sternite nunc illum, dum fugit, ense, globoc  
 Hufzare præcipue, Tu vere Martia proles,  
 Currenti ad palmam da modo calcar equo.  
 Quot Tibi pro domitis Gallis Tua patria Gallos,  
 Quantaque pro fuso sanguine vina dabit!  
 Hanc instare diem plausum facientibus alis,  
 Voceque dulcisona cras mihi galle canas!

